

עלון סיפורים להלכה שלמה

ערש"ק שבת חול המועד סוכות תשע"ז

עלון מס' 32

בס"ד

שבת תשובה חלק ג'

תקציר הפרקים הקודמים

הנערים יצאו לחופשת סוף שנה, גנבים שבאו לפרוץ לחממות של אלעזר, דודו של מתן, שברו את החממות, ולכן היה צורך לקטוף את הירקות במהירות, לפני שיתקלקלו ע"י השמש, הבחורים התנדבו לסייע במשימה, כאשר הנערים התכוננו לחזור לשבת לביתם עלתה בעיה, שכן היה צורך להשלים מניין בגבעה הסמוכה למושב, בליל שבת קבעו תמר, אמו של שמואל, חתן הבר מצוה, נחום ומתן להיפגש בשבע וחצי בבוקר במטבח על מנת להכין את סעודת הצהרים וכשנכנסו למטבח פרצה מפיה של תמר צעקה

התפילה, אתם תצאו לסיור, ואני אסיים לערוך כאן את השולחנות, וכך גם אוכה לשמוע את שמואל קורא בתורה, ולא אצטרך להתעסק בהכנת האוכל באותו זמן" – "את רואה" אמר אברהם "בסוף הכל יוצא לטובה"

לאחמ"כ, נכנסו כולם לבית הכנסת, וניגשו להתפלל, התפילה היתה מרוממת, כאשר עלה שמואל לתורה כל הנערים שרו לכבודו והשמחה הרקיעה שחקים, לאחר התפילה הכריז אברהם כי עקב בעיות חשמל הסעודה תתעכב מעט, ובנתיים כולם מוזמנים לצאת לסיור בפנת ארבעת המינים, וכל החבורה יצאה לכיוון הפינה שהיתה

ממוקמת במרכז הגבעה – "אתה יודע" אמר עידו לאליהו "אף פעם לא ראיתי איך גדלים ארבעת המינים, תמיד ראיתי אותם מונחים למכירה בשוק ארבעת המינים" – "גם אני לא ראיתי" אמר אליהו והוסיף "תמיד קינאתי באנשים האלו שעומדים ובוחרים ובודקים בשבע עיניים את המינים לפני שקנו אותם, ואילו אני לא יודע מה לבדוק בכלל מה כשר, מה פסול" לשמע הדברים התערב אליאב וקרא "גם לי היתה בדיוק אותה הרגשה" – אז עכשיו יש לי רעיון" הציע נחום "אולי נבקש מהרב מרדכי שיעביר לנו שיעור על הלכות ארבעת המינים, וכך נדע מכאן ולהבא מה צריך לבדוק לפני שאנו קונים את ארבעת המינים" – "רעיון

מצויין" התלהב מתן "קדימה" והנערים התקדמו לעברו של הרב מרדכי – "הרב" קרא עידו "יש לנו בקשה, אולי הרב יעביר לנו עכשיו שיעור על הלכות ארבעת המינים, הרבה חבר'ה אמרו שהם ממש ישמחו לדעת מה צריך לבדוק לפני שקונים את ארבעת המינים" הרב מרדכי חיך "בשמחה רבה, אני תמיד שמח ללמד את מי שרוצה ללמוד, א"כ" הכריז הרב מרדכי "בואו ונתחיל ללמוד על האתרוג, אך ראשית, אקדים ואומר שבכל אחד מארבעת המינים ישנם דברים שצריך שיהיו נמצאים בו לכתחילה,

לשמע צעקתה של תמר נכנס אברהם הגבאי במהירות למטבח "מה קרה?" שאל בבהלה "הפלטות כבויים" השיבה תמר – "מעניין איך זה קרה?" שאל נחום – "זה באמת מעניין" השיבה תמר "הרי אתמול כיוונתי את השעונים, שידליקו את הפלטות, בשעה שבע וחצי" – "אה... נראה לי שהבנתי מה קרה פה" אמר אברהם "באמצע הלילה היתה הפסקת חשמל, ובטח בגלל זה השעונים הפסיקו לעבוד" – "אוי ואבוי" אמרה תמר "מה נעשה עכשיו?" – "קודם כל, בואו ונראה כמה זמן היתה הפסקת החשמל" הציע אברהם "איך נדע?" התעניין מתן – "פשוט מאד, נראה מה השעה

בשעוני שבת, ולפי זה נדע לכמה זמן הם נעצרו" – "ואז מה נעשה?" שאלה תמר – "ואז..." אמר אברהם "נחשוב על משהו" אברהם ניגש לשעונים ובחן אותם "השעה עכשיו בשעונים היא שש" – "זאת אומרת" אמר מתן "שהיתה הפסקת חשמל של קצת יותר משעה וחצי" – "אתה צודק" אמר אברהם "אז איך האוכל יתחמם?" שאלה תמר, כשנימת פאניקה בקולה – "יש לי רעיון" הציע אברהם "אולי בסוף התפילה, נצא לסיור במשק, בינתיים האוכל יספיק להתחמם, והכל בא על מקומו לשלום" – "רעיון מצויין" אמר נחום "כן, גם לי הוא נשמע אחלה" קרא מתן והוסיף "רגע אני נזכר, אלעזר סיפר לי שיש לכם פה

בגבעה פינה שבה אתם מגדלים את כל שבעת המינים" – "נכון" אמרה תמר "אז נראה לי רעיון מגניב שנלך כולנו לראות את הגידולים, מה דעתכם?" – "עכשיו שאתה מזכיר את עניין שבעת המינים" העיר אברהם "אז יש לי חידוש בשבילך" – "מה החידוש?" התעניין נחום "שנה שעברה גם שתלנו את ארבעת המינים, באותה פינה, כך שמי שמסייר במקום זוכה לראות כיצד גדלים כל ארבעת המינים וכל שבעת המינים, שהשתבחה בהם ארץ ישראל" – "וואו" התלהב נחום – "אז זה מה שנעשה" אמרה תמר "בסיום

ס"מ, או שהוא יבש, או שרוב העלים שלו אינם משולשים ההדס פסול לשימוש בעת נטילת ארבעת המינים בסוכות. והאחרונה החביבה הינה הערבה גם בערבה צריך שלכתחילה אורכה יהיה לפחות 30 ס"מ, שכל העלים יהיו מחוברים לענף, שהעלים יהיו ירוקים ומאורכים, שצבע הענף יהיה אדמדם, ושהערבה תהיה שלמה בראשה. אך אם אורך הערבה הינו קצר מ 24 ס"מ, או שהיא יבשה, או נקטם ראשה. הערבה פסולה לנטילת ארבעת המינים.

עכשיו אחרי שלמדנו על כל אחד מארבעת המינים בנפרד" המשיך הרב מרדכי "בואו ונלמד כיצד אוגדים אותם יחד, שכן חלק ממצוות ארבעת המינים הינה אגידתם יחדיו, ולכן אוגדים את הלולב כשגבו מופנה כלפי מעלה, עם 3 הדסים מימינו, ו 2 ערבות משמאלו,

ולכתחילה יש לאגדו בשלושה קשרים. הלולב צריך להיות גבוה כטפח מעל ההדסים, וההדסים מעט גבוהים מהערבות.

ואז אחרי שאגדנו את כל המינים יחדיו, ניתן לברך אשר קידשנו במצוותיו וציונו על נטיל לולב, וביום הראשון יש לברך גם ברכת שהחיינו.

–"אולי הרב גם יסביר איך צריך לנענע את הלולב? כי בבית הכנסת אני רואה כל מיני מנהגים" קרא עידו "הערה מצויינת עידו, יש באמת הרבה סוגי נענועים וכל אחד יעשה עפ"י מה שהורגל בבית אביו, אני רק אפרט את חלק מהשיטות" ענה הרב מרדכי

"מנהג המשנה ברורה - עומד לכיוון מזרח ומנענע 3 פעמים למזרח, אח"כ 3 פעמים לדרום, אח"כ 3 פעמים למערב, אח"כ 3 פעמים לצפון, אח"כ 3 פעמים למעלה ואח"כ 3 פעמים למטה.

מנהג האר"י - ומנענע 3 פעמים לדרום, אח"כ 3 פעמים לצפון, אח"כ 3 פעמים למזרח, אח"כ 3 פעמים למעלה, אח"כ 3 פעמים למטה ואח"כ 3 פעמים למערב.

יש לנענע לאחר הברכה, בשעת קריאת ההלל בשעה שאומרים הודו לה' כי טוב, וכשאומרים אנא ה' הושיעה נא. "זהו סיימנו" הכריז הרב מרדכי "נראה לי שכבר מאוחר וכדאי להזדרז לעשות קידוש לפני חצות היום"

וכולם צעדו בזריזות לחדר האוכל לסעודת הצהריים.

בדרך ניגשו הנערים לרב מרדכי וברכו אותו בברכת יישר כוח וחוק וברוך על

השיעור המרתק ששמעו זה עתה בהלכות ארבעת המינים ושאלו את הרב אם יהיה לו זמן גם אחר הצהריים להעביר להם שיעור, הרב מרדכי חייך ואמר "יש לי עוד משהו שאני צריך לסיים לפני תפילת מנחה, ואם יישאר לי זמן, בשמחה אני אשב אתכם" הילדים מאד התפלאו מה כל כך דחוף לרב מרדכי לסיים דווקא לפני תפילת מנחה....

וישנם דברים שאם הם קיימים או לא נמצאים הם פוסלים מלהשתמש באותו המין, ויש עלינו לחפש אחר במקומו ולכן באתרוג לכתחילה צריך שהוא לא יהיה מורכב, המשקל שלו צריך להיות יותר מ 100 גרם, יש לבדוק שהאתרוג הינו שלם, ישר, ללא כתמים ובלטות, וכדאי שיהיה צהוב אך זה לא חובה. לעומת זאת ישנם דברים שהם פוסלים את האתרוג אם האתרוג מורכב, או שהוא קטן משיעור ביצה, אם יש בו נקב מפולש, אם חסר חלק מהאתרוג, נשבר הפיטם לאחר קטיפת הפרי, או אם נמצאות נקודות שחורות על רובו או בחוטמו אפילו משהו. כל הדברים האלו פוסלים את האתרוג ואין להשתמש באתרוג למצוות ארבעת המינים אם יש בו אפילו אחד מהדברים שהזכרתי.

עכשיו בואו ברשותכם נעבור ללולב, וכולם עברו להביט על עצי הדקל הרכים שהיו שתולים באדמה, –"היי חברה, תראו, יוצא לו באמצע לולב קטן" קרא אליאב –"וואי איזה מגניב" קרא נתן –"כן" קרא הרב מרדכי "בגלל שהעץ עדיין צעיר, ניתן לראות את הלולב הגדל על העץ מקרוב" אחר המשיך "גם בלולב יש דברים שצריך שיהיו בו לכתחילה, כגון, שאורכו יהיה לפחות 40 ס"מ, שצבעו יהיה ירוק לכל אורכו, דברים נוספים שאנו בוחנים בלולב הם שהלולב יהיה ישר, סגור, שהתיומת (העלה האמצעי הגבוה) סגור ושלם, ושהלולב נקטף מדקל שמניב פירות. (ולא דקל קנרי)

ואם יש בו מהדברים הבאים שעכשיו אזכיר הלולב יהיה פסול לשימוש בסוכות בתור אחד מארבעת המינים ואלו הם הדברים, אם הלולב קצר מ 32 ס"מ, יבש, עקום או כפוף לגמרי, נקטם ראשו (התיומת) או נפתח או נחלק עד שנראה כשני עלים"

אחר פנתה החבורה לעבר ההדסים –"איזה ריח!!" קרא עידו –"נו, שאלה" קרא הרב מרדכי "בואו ונראה מי ידע, מה מברכים על ריח ההדסים?"

–"בורא עצי בשמים" קראו הנערים "יפה מאד" נענה הרב מרדכי והוסיף "אז קדימה, אם אתם יודעים מה מברכים, אז בואו ונברך" –"מה? אפשר לברך על ההדסים אפילו כשהם עדיין מחוברים לקרקע בשבת?" שאל מתן בפליאה –"כן" ענה הרב מרדכי "מותר לגעת בהדס המחובר לקרקע כדי להריח בו, ואפילו לאוחזו בידו. (ילקוט יוסף

כרך ב' עמוד שי"ז ותרל"ט) וכל אחד ניגש בתורו ובירך על ההדסים –"יפה" קרא הרב מרדכי "עכשיו נמשיך את הלכות ארבעת המינים, ונדבר על ההדס, לכתחילה צריך שאורך ההדס יהיה לפחות 30 ס"מ, עליו צריכים להיות ירוקים ושלמים לכל אורכו, יש צורך שההדס יהיה משולש לכל אורכו, העלים צריכים לכסות את הענף, ושההדס יהיה שלם בראשו. אבל אם ההדס אורכו קצר מ 24

העלון מוקדש השבוע לכבוד

שבועת האופניין

אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד